

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU ĐÔNG BẮC Á

TS. TRẦN QUANG MINH - TS. PHẠM QUÝ LONG

(Chủ biên)

XÂY DỰNG ĐỐI TÁC CHIẾN LƯỢC VIỆT NAM - NHẬT BẢN

NỘI DUNG VÀ LỘ TRÌNH

(Kỷ yếu hội thảo)

NHÀ XUẤT BẢN TỪ ĐIỂN BÁCH KHOA

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Xây dựng đối tác chiến lược Việt Nam - Nhật Bản: Nội dung và lộ trình : Kỷ yếu hội thảo / Nguyễn Xuân Thắng, Nguyễn Chương Thâu, Lê Văn Sang... ; Ch.b.: Trần Quang Minh, Phạm Quý Long. - H. : Từ điển Bách khoa, 2011. - 402tr. : minh họa ; 21cm
ISBN 9786049004575

1. Quan hệ kinh tế 2. Đối tác chiến lược 3. Hội thảo Quốc tế
4. Việt Nam 5. Nhật Bản 6. Kỷ yếu
337.597052 - dc14

TBG0001p-CIP

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU ĐÔNG BẮC Á

TS. Trần Quang Minh – TS. Phạm Quý Long
(Chủ biên)

XÂY DỰNG ĐỐI TÁC CHIẾN LƯỢC
VIỆT NAM - NHẬT BẢN
NỘI DUNG VÀ LỘ TRÌNH
(Kỷ yếu Hội thảo)

NHÀ XUẤT BẢN TỪ ĐIỂN BÁCH KHOA

LỜI NÓI ĐẦU

Trong những năm gần đây, quan hệ hợp tác giữa Việt Nam và Nhật Bản đã bước vào một thời kỳ phát triển mạnh mẽ hơn bao giờ hết. Kể từ sau chuyến thăm chính thức Nhật Bản của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng vào tháng 10 năm 2006, hai bên đã nhất trí xây dựng quan hệ giữa hai nước "hướng tới đối tác chiến lược vì hòa bình và phồn vinh ở Châu Á". Tiếp theo đó, trong chuyến thăm Việt Nam của Thủ tướng Nhật Bản Yasuo Fukuda vào tháng 11 năm 2007, hai bên đã ký tuyên bố chung "Làm sâu sắc hơn quan hệ Việt Nam và Nhật Bản" và "Chương trình hợp tác hướng tới quan hệ đối tác chiến lược".

Cuối tháng 12 năm 2008, tại Tokyo, hai nước đã ký kết Hiệp định Đối tác kinh tế Việt Nam - Nhật Bản (VJEPA). Đây là một sự kiện kinh tế, chính trị rất có ý nghĩa, tạo dựng nền tảng vững chắc cho việc xây dựng quan hệ đối tác chiến lược Việt Nam - Nhật Bản trong lĩnh vực kinh tế. Trong chuyến thăm của Tổng bí thư Nông Đức Mạnh đến Nhật Bản vào tháng 4 năm 2009, hai bên đã ra Tuyên bố chung, khẳng định xây dựng "Quan hệ đối tác chiến lược vì hòa bình và phồn vinh ở châu Á".

Chủ trương của các nhà lãnh đạo cấp cao của hai nước đã rất rõ ràng. Song, vấn đề đặt ra là "cần phải làm gì để trở thành đối tác chiến lược?". Đây là một câu hỏi lớn đang đặt ra trước các nhà lãnh đạo cũng như giới học giả của hai nước. Nhằm góp phần lý giải cho câu hỏi này, được sự đồng ý của Chủ tịch Viện KHXH Việt Nam, Viện nghiên cứu Đông Bắc Á đã tổ chức hội thảo quốc tế với chủ đề "Xây dựng đối tác chiến lược Việt Nam - Nhật Bản: Nội dung và lộ trình" trong hai ngày 3 và 4 tháng 11 năm 2010.

Tham dự Hội thảo có gần 100 đại biểu đến từ các cơ quan nghiên cứu, các cơ quan ngoại giao, kinh tế, văn hóa của hai nước Việt Nam và Nhật Bản. Về phía Nhật Bản, có các đại biểu đến từ Đại sứ quán Nhật Bản tại Việt Nam, JICA, JETRO, Trung tâm Giao lưu văn hóa Nhật Bản tại Việt Nam, Trung tâm phát triển nguồn nhân lực Việt Nam - Nhật Bản (VJCC); Ngân hàng hợp tác quốc tế Nhật Bản tại Việt Nam (JBIC); Hội đồng năng lượng và an ninh Nhật Bản; Ủy ban năng lượng nguyên tử Nhật Bản, Ủy ban an toàn năng lượng nguyên tử Nhật Bản, Hội nghiên cứu ảnh hưởng của chất phóng xạ Nhật Bản; Công ty Hitachi, Công ty Toshiba, Công ty Kanematsu. Ngài Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Nhật Bản tại Việt Nam, Tanizaki Yasuaki, đã đến dự và phát biểu chào mừng tại phiên Khai mạc hội thảo.

Về phía Việt Nam, có các đại biểu là lãnh đạo và đại diện của các cơ quan như: Vụ Đông Bắc Á và Học viện quan

hệ quốc tế thuộc Bộ Ngoại giao; Cục Đầu tư nước ngoài, Vụ Kinh tế đối ngoại, Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương, Viện Chiến lược phát triển thuộc Bộ Kế hoạch và đầu tư; Vụ Thương mại đa biên và Viện Nghiên cứu thương mại thuộc Bộ Công thương; Viện Năng lượng nguyên tử thuộc Viện Khoa học tự nhiên và công nghệ Việt Nam; Viện Khoa học năng lượng thuộc Bộ khoa học và công nghệ; Phòng Thương mại và công nghiệp Việt Nam; Tạp chí Đối ngoại, Ban Đối ngoại Trung ương Đảng; Đại học KHXH & nhân văn và Đại học Kinh tế thuộc Đại học quốc gia Hà Nội; Đại học Ngoại thương; Đại học Ngoại ngữ, Đại học Hà Nội, Hội giao lưu văn hóa Việt - Nhật.

Các đại biểu là lãnh đạo và đại diện các cơ quan chức năng và các viện nghiên cứu thuộc Viện KHXH Việt nam như: Ban Quản lý Khoa học, Ban Hợp tác quốc tế, Ban Tổ chức cán bộ, Ban Kế hoạch tài chính, Văn phòng, Viện kinh tế và Chính trị thế giới, Viện Nghiên cứu Châu Âu, Viện Kinh tế Việt Nam, Viện Nghiên cứu Đông Nam Á, Viện Nghiên cứu Trung Quốc, Viện Nghiên cứu Châu Phi và Trung Đông, Học viện KHXH, Viện Triết học, Viện Sử học, Viện Xã hội học, và toàn thể cán bộ, công chức, viên chức của Viện Nghiên cứu Đông Bắc Á thuộc Viện KHXH Việt Nam.

Hội thảo, với hơn 20 tham luận của các học giả hai nước, đã tập trung thảo luận về những nội dung cụ thể của

quan hệ đối tác chiến lược giữa hai nước và những bước đi cụ thể nhằm thực hiện những nội dung này trên cơ sở đánh giá những thành tựu của quan hệ Việt Nam - Nhật Bản trong hơn 3 thập kỷ qua trên tất cả các lĩnh vực (kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội...), những vấn đề còn tồn tại và giải pháp khắc phục.

Để các kết quả của Hội thảo đến với đông đảo bạn đọc, Viện nghiên cứu Đông Bắc Á cho ra mắt bạn đọc cuốn sách "Xây dựng đối tác chiến lược Việt Nam - Nhật Bản: Nội dung và lộ trình (Kỷ yếu hội thảo)". Cuốn sách này là tập hợp các bài viết và các ý kiến tham luận tại Hội thảo nói trên. Do thời gian có hạn nên chắc chắn cuốn sách sẽ không tránh khỏi những thiếu sót nhất định. Rất mong nhận được ý kiến đóng góp của đông đảo bạn đọc.

Xin trân trọng giới thiệu cùng độc giả.

Hà Nội, ngày 15 tháng 8 năm 2011
T/M Ban lãnh đạo Viện
P. Viện trưởng
TS. Trần Quang Minh

PHÁT BIỂU KHAI MẠC CỦA GS. TS. NGUYỄN XUÂN THẮNG PHÓ CHỦ TỊCH VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM *

- Kính thưa Ngài Tanizaki Yasuaki, Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Nhật Bản tại Việt Nam

- Thưa các vị khách quốc tế, các vị đại biểu cùng toàn thể hội nghị!

Trước hết, cho phép tôi thay mặt Viện Khoa học Xã hội Việt Nam và nhân danh cá nhân xin nhiệt liệt chào mừng các quý vị đã đến tham dự Hội thảo khoa học “*Xây dựng đôi tác chiến lược Việt Nam - Nhật Bản: Nội dung và lộ trình*”. Xin chân thành chúc Ngài Đại sứ, các vị khách quốc tế cùng toàn thể quý vị sức khỏe, hạnh phúc và thành đạt trong công việc.

* Ngày 17 tháng 3 năm 2011, Thủ tướng Chính phủ có Quyết định số 396/QĐ-TTg về việc bổ nhiệm Ông Nguyễn Xuân Thắng, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Viện Khoa học Xã hội Việt Nam, giữ chức Chủ tịch Viện Khoa học Xã hội Việt Nam.

Thưa quý vị! Cách đây nhiều thế kỷ, Việt Nam và Nhật Bản đã có giao lưu về kinh tế và văn hoá. Từ thế kỷ thứ XVI đã có những thương gia Nhật Bản đến kinh doanh ở Việt Nam. Họ đã quần tụ lại, xây dựng lên “Khu phố Nhật Bản” ở Hội An, nay thuộc tỉnh Quảng Nam, Việt Nam. Ngay từ thời kỳ đó, đồ gốm sứ Việt Nam đã có mặt ở Nhật Bản, và ngược lại, nhiều mặt hàng của Nhật Bản đã có mặt tại Việt Nam. Việt Nam đã trở thành trung điểm của sự giao thương giữa Nhật Bản và khu vực Đông Nam Á. Từ đó đến nay, các mối quan hệ giữa Việt Nam và Nhật Bản không những vẫn được duy trì mà còn được củng cố và phát triển liên tục lên các tầm cao mới với rất nhiều hình thức đa dạng và phong phú. Đặc biệt là trong những thập kỷ gần đây, trải qua bao biến cố và sự kiện trong nước và quốc tế, nhưng quan hệ hữu nghị giữa hai nước đã vượt lên tất cả, đơm hoa kết trái, đóng góp vào hoà bình, ổn định và phát triển vì lợi ích của hai quốc gia, hai dân tộc Việt Nam và Nhật Bản.

Quan hệ Việt Nam - Nhật Bản hiện đang phát triển mạnh mẽ hơn bao giờ hết với việc lãnh đạo cấp cao hai nước đã nhất trí xây dựng quan hệ đối tác chiến lược Việt Nam - Nhật Bản vì hoà bình và ổn định trong khu vực và việc ký kết *Hiệp định đối tác kinh tế Việt Nam - Nhật Bản* (VJEPA) tháng 12 năm 2008 như một bước đi quan trọng đầu tiên trong tiến trình xây dựng quan hệ đối tác chiến lược này.

Hiện nay, Nhật Bản đang là một trong những đối tác kinh tế hàng đầu của Việt Nam. Nhật Bản là nước viện trợ phát